

Jaarstukken 2022

Programma 9

Economie

Portefeuillehouder: M. Hegger

Inleiding

In 2021 is de economische visie Beemster+Purmerend #datwerkt vastgesteld. In de economische visie hebben we, samen met de ondernemers, een aantal ambities vastgelegd die moeten bijdragen aan de groei van onze economie, toerisme en recreatie. Het afgelopen jaar is deze visie verder tot uitvoering gebracht en is Purmerend door onder andere het programma Binnenstad, de visie voor De Koog, de ontwikkeling van Baanste Noord en de vele samenwerkingsvormen ook zichtbaar op economisch gebied aan de weg aan het timmeren.

Voor veel ondernemers was 2022 een pittig jaar. De nasleep van de coronacrisis, stijging van de energieprijzen en inflatie hebben er in gehakt. Ook het aantal bestedingen in de binnenstad is ten aanzien van de periode voor corona afgenomen. De krapte op de arbeidsmarkt is in 2022 nog verder toegenomen. In 70 procent van de sectoren wordt momenteel krapte ervaren door omscholing, baanverandering en de toenemende vergrijzing. Als gemeente ondersteunen we de ondernemers zoveel als mogelijk.

Wat willen we bereiken

Beoogd maatschappelijk effect beleidsveld Economie

Voor de economische, (en recreatieve en toeristische) ontwikkeling van Purmerend is het van belang dat marktpartijen, organisaties en gemeente samen optrekken. De rol van de gemeente is vooral het stimuleren en faciliteren van de stedelijke economie (inclusief recreatie en toerisme) zodat Purmerenders in hun eigen gemeente en regio kunnen werken, winkelen en recreëren en bezoekers van de stad en polder kunnen genieten. We doen dat door de lokale en regionale economie te versterken en te stimuleren, door actief op zoek te gaan naar kansen en door het scheppen van randvoorwaarden om die kansen te benutten. We zoeken daarbij zo veel mogelijk naar initiatieven die (reeds) door ondernemers zijn of worden opgepakt, en faciliteren hen bij het uitvoeren van deze initiatieven. Op die manier willen we bedrijvigheid en werkgelegenheid in de stad behouden en nieuwe bedrijvigheid aantrekken.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Zoals in de begroting 2022 is aangegeven, heeft de crisisperiode consequenties voor de wijze waarop wij onze ambities op het gebied van economie, recreatie en toerisme hebben kunnen uitvoeren. Mede als gevolg van de crisis hebben we de uitvoering van een aantal ambities versneld opgepakt. De in maart 2021 vastgestelde economische visie is onze economische basis voor de uitwerking op sectoren en gebieden, zoals recreatie en toerisme, de binnenstad, de detailhandel en de agrarische sector. Uiteraard houden we ons daarnaast ook met andere projecten/zaken bezig die verderop worden benoemd.

In de uitvoeringsagenda 2021-2022 zijn drie pijlers opgenomen waarbinnen projecten met voorrang opgepakt zijn:

- Uitbouwen van de innovatieve voedselkamer en werelderfgoed De Beemster;
- Tech stimuleren in samenhang met de esports-ontwikkeling;
- Centrumontwikkeling.

Uitbouwen van de innovatieve voedselkamer en werelderfgoed De Beemster

Het afgelopen jaar is gewerkt aan de verbetering van de dienstverlening tussen gemeente en de agrarische sector door betere communicatie (website, nieuwsbrieven, agrarische avonden, bestuurlijke gesprekken en bedrijfsbezoeken).

In samenwerking met de provincie Noord-Holland hebben we subsidie aangevraagd en gehonoreerd gekregen voor een pilot project KPI Kringlooplandbouw als onderdeel van een landelijk project van het ministerie van LNV. Het doel van deze pilot is om agrarische ondernemers voor hun bovenwettelijke inspanningen om duurzaamheidsdoelen te behalen te kunnen belonen. En daarmee als gezamenlijke regionale overheden duurzame landbouw te stimuleren.

Met het samenwerkingsproject 'Beemsterboeren zetten de polder in bloei' hebben 18 agrarische ondernemers in 2022 akkerranden en bijenlinten gerealiseerd met een totale oppervlak van 14 ha, die bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit. Vanuit het Beemster Fonds, dat dit jaar opgericht is, zijn zaadmengsels, inzaaikosten en eventuele inkomstenderving vergoed.

Gemeente Purmerend heeft een bijdrage geleverd aan het organiseren van kennisbijeenkomsten onder melkveehouders die geïnteresseerd zijn in regeneratieve landbouw. Om de duurzaamheidsontwikkeling in het agrarisch buitengebied in Beemster te stimuleren is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor ruimtelijke inpassing om duurzame energie te besparen, op te wekken en op te slaan.

In samenwerking met Spurd heeft GreenDish in 2022 de Your Choice Campagne met 8 lokale restaurants in georganiseerd. De acht restaurants hebben een lokaal en duurzaam gerecht ontwikkeld en tijdens de Dutch Food Week en de week daarna op de kaart gezet. Tijdens de Dutch Food Week heeft de gemeente campagne gevoerd om inwoners te stimuleren om in contact te komen met de lokale voedselproducenten, onder andere via de Beemster Food Tour. Spurd heeft het project van de Baby Groente Tas voortgezet waarbij ouders met jonge kinderen gestimuleerd worden de smaakontwikkeling van hun baby's met verse groenten uit de regio te versterken. Aanvullend daarop vond in de zomer 2022 het Baby Groente Tas Festival in het Leeghwaterpark plaats. In december 2022 is de eerste makersmarkt op de Kaasmarkt in de binnenstad georganiseerd. Een markt met lokale producten uit de regio, de zogenaamde korte keten. De markt wordt in 2023 verder uitgebouwd. En in december is extra aandacht in de Koop Lokaal Campagne gegeven aan regionale voedselproducten en -makers.

Ook nemen we actief deel aan Voedsel Verbindt: een activerend en verbindend netwerk dat een overzicht biedt van relevante Agri & Food initiatieven, ontwikkelingen, projecten en partijen uit de regio. Wij zijn bestuurlijk mede-trekker van het thema Voedsellandschappen, naast Greenport NHN. Hierdoor kunnen we de innovatieve voedselkamer Beemster extra op de kaart zetten.

In 2022 is verder gewerkt aan het uitdragen van het werelderfgoed. Met onder meer de openstelling van de kerktoeren in Middenbeemster: de 'Keyserklim', waarbij de bezoeker het werelderfgoed van boven kan bekijken. En met de ontwikkeling van een nieuwe, bewegwijzerde, wandelroute: Werelderfgoed in het Kwadraat. Deze wandeling is ook opgenomen in een nieuwe folder 'Wandelen in Purmerend', in het wandelroutenetwerk Noord-Holland en op de nieuwe TOP (Toeristisch Overstap Punt), die in begin september is gerealiseerd aan de Beemsterburgwal.

Tech stimuleren in samenhang met de e-sports ontwikkeling

Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan een afronding van de gebiedsvisie voor De Koog en een gezamenlijk convenant met de stakeholders voor de ontwikkeling van een (e)sports Tech Campus. Met de visie wordt een toekomstperspectief geschetst voor bedrijventerrein De Koog naar een innovatieve werk-woon locatie. Onderdeel van dit perspectief is het gebied van de campusontwikkeling met de kaders en kansen waarbinnen de ontwikkeling kan plaatsvinden. Naast de organisatie (orgware) en programmering (software) van de campus vormt de fysieke, ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, de gebouwen en de faciliteiten (hardware) een essentieel onderdeel. Bij het opstellen van de gebiedsvisie zijn alle belanghebbende partijen, zoals ondernemers, eigenaren, H2o, sportverenigingen, scholen, omwonenden en woningbouwcorporaties betrokken. Het uitgebreide participatieproces van De Koog en de vele gesprekken met de stakeholders rondom het convenant zorgen voor een goede relationele basis die we nodig hebben voor het vervolg. Met de gebiedsvisie die er nu in concept ligt, kunnen we de volgende ruimtelijke stappen maken in de ontwikkeling van de campus. Het convenant is in maart 2023 ondertekend.

De samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid (O3), gericht op arbeidsmarkt vraagstukken, is dit jaar verder uitgebreid met meer bedrijven en onderwijspartners. Om O3 te bestendigen zijn sectortafels opgericht. Hier werken onderwijs en bedrijfsleven, ondersteund door de gemeenten, samen aan een betere samenwerking en aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt per sector. In november 2022 vond de kick-off sectortafel techniek plaats en is ook de sectortafel hospitality van start gegaan. Als gemeente zijn we nauw betrokken bij de sectortafels en in het netwerk.

In april 2022 vond de PurmerValley Experience plaats. Op diverse locaties in de stad konden leerlingen kennis maken met al het nieuws op het gebied van ICT, technologie en digitalisering. Daarnaast werden er Techtalks gehouden. Activiteiten vanuit de RIF subsidie (penvoerder Horizoncollege) zijn dit jaar onverminderd voortgezet. Hierin zijn goede resultaten behaald met betrekking tot het verbeteren van het ICT onderwijs, het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn en meer instroom in het ICT onderwijs. Gekeken wordt naar meer regionale samenwerking onder andere met Techlands en Techport en naar goedlopende PPS-en in Nederland, die van meerwaarde kunnen zijn voor onze regio. Ook wordt gekeken naar het maken van cross-overs om technologie en ICT meer te stimuleren in andere sectoren.

Centrumontwikkeling

In november 2022 zijn we gestart met het opzetten van een BIZ Purmerend Binnenstad (ondernemers) en het verlengen van de BIZ Koemarkt (ondernemers). Beide Biz'en lopen voor de periode 2023-2027.

In maart 2022 is de Regionale Detailhandelsvisie Zaanstreek-Waterland vastgesteld door de regio. Deze regionale visie heeft vijf kernpunten waar we ons op het gebied van detailhandel in de toekomst op willen focussen, waaronder de versterking van de twee centrumgebieden: Purmerend en Zaandam. Een ander kernpunt is de profilering van de regio als leverancier van lokale producten.

Om de binnenstad aantrekkelijk te houden en te maken, zijn we vanaf september 2021 tot en met najaar 2022 samen aan de slag gegaan met het programma Binnenstad. We hebben van 7.250 inwoners, bezoekers, ondernemers, jongeren, vastgoedeigenaren en culturele en maatschappelijke instellingen input ontvangen om te komen tot een visie waar we naar toe willen. In december is het programma Binnenstad (visie en uitvoeringsprogramma 2023-2027) vastgesteld. De combinatie van ontmoeten, aantrekkelijk winkel- en cultureel aanbod in een fijne omgeving staan centraal. De

nabijheid van het werelderfgoed en de producten uit Beemster zorgen voor een onderscheidende binnenstad. De uitwerking van de visie vraagt om een goede samenwerking tussen diverse partijen uit alle verschillende hoeken: winkelen, horecabezoek, cultuur, maatschappelijke voorzieningen, bewegen, werken en wonen. Bij het maken van het programma is gezamenlijk opgetrokken met het Waterlandkwartier en het Mobiliteitsplan.

Vestigingsklimaat

In 2022 is door de gemeente opdracht gegeven voor het opstellen van een update van de Kantorenvisie 2017. De visie Binnenstad, de ontwikkelingen in het Waterlandkwartier en de gebiedsvisie voor de Koog vragen om een actuele onderlegger om de werkruimten in deze gebieden te laten vestigen. Hierin spelen de effecten van thuis werken en, als gevolg daarvan anders ontmoeten, op centrale plekken een rol. Hierdoor verandert de traditionele kantoorfunctie. In vervolg op de in maart 2022 door de colleges van Zaanstreek-Waterland vastgestelde regionale detailhandelsvisie voor Zaanstreek-Waterland is in 2022 opdracht gegeven om een kader voor commerciële voorzieningen in de stad op te stellen. Dit op te stellen kader bevat ook een deel maatschappelijke voorzieningen in de stad. Deze beide delen vormen de onderlegger voor een evenwichtige spreiding van voorzieningen in de stad vanuit het vertrekpunt dat de wijkwinkelcentra het hart van de wijk vormen.

Ook na de opheffing van de coronamaatregelen blijven veel ondernemers het zwaar hebben. Niet alleen als gevolg van de hoge energieprijzen en inflatie, maar ook doordat zij nog leningen, NOW en belasting moeten terugbetalen. De waarde van het Ondernemersloket van de gemeente is afgelopen jaar duidelijk gebleken. Ondernemers weten het Ondernemersloket steeds beter te vinden. Ook gaan de adviseurs van het Ondernemersloket proactief het gesprek aan met ondernemers, werken ze nauw samen met andere afdelingen, zoals schuldhelpverlening en team belastingen, en met meerdere externe partners om zodoende de dienstverlening te optimaliseren. Door samenwerking met het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) biedt het Ondernemersloket ook omscholingstrajecten, loopbaan coaching en begeleiding aan.

De diensten van het Startersloket zijn onverminderd voortgezet. In november dit jaar werd het jaarlijkse Startersevenement voor de regio georganiseerd in het stadhuis van de gemeente Purmerend. Daarnaast worden ook de webinars van het Startersloket goed bezocht. De kosten van het Startersloket worden betaald door het Regionaal Werkbedrijf (RWB) tot en met 2023.

We blijven inzetten op versterking van het vestigingsklimaat voor winkels, kantoren, bedrijven en instellingen. Samen met alle betrokken partijen werken we aan behoud van bereikbaarheid, profilering en promotie van bedrijventerreinen, kantoorlocaties en overige vestigingsmilieus. Baanste Noord is en blijft een bedrijventerrein voor de regio. Ook blijven we ondernemers faciliteren bij de realisering van uitdagingen op het gebied van aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, de energietransitie en de circulaire economie. Zo kunnen zij een bijdrage leveren aan het bewerkstelligen van deze uitdagingen en onze ambities op de genoemde terreinen.

Baanste Noord

In 2022 is op het bedrijventerrein ruim acht hectare in erfpacht en/of koop uitgegeven. In relatie tot Houtbouw is een kavel in optie gegeven voor de realisering van een Crossed Laminated Timber (CLT) fabriek. In het voorjaar van 2023 wordt duidelijk of deze vestiging doorgang vindt. De gemeenteraad heeft in november 2022 een beeldkwaliteitsplan vastgesteld voor de twee kavels in Baanste Noord. Met de vaststelling van de planologische uitwerkingsregeling voor deze kavels door het college van B&W is ruim 6,5 hectare (66.815 m²) nieuw bedrijventerrein voor uitgifte

beschikbaar. In totaal is daarmee, met de nog voor uitgifte beschikbare ruimte in het bestaande gebied, 7 hectare beschikbaar. De druk op uit te geven terrein blijft toenemen. De planvorming voor Baanste Noord-Oost is om die reden van groot belang. Verder heeft de gebiedsvisie De Koog impact op de beschikbare capaciteit vanwege transformatie van een deel van dit bedrijventerrein en mogelijk op Baanste Noord-Oost.

We streven naar zoveel mogelijk duurzame energieneutrale bedrijfspanden door middel van duurzame- en klimaatadaptieve maatregelen. We stimuleren het nemen van deze maatregelen door korting op de leges te verlenen aan bedrijven die zich willen vestigen op Baanste Noord en een bepaalde GPR score halen en/of gebruik maken van zogenoemde 'groene daken'. Ook zetten we in op het koppelen van initiatieven die bijdragen aan minder afval en meer hergebruik van materialen.

In grote delen van Noord-Holland heeft het stroomnetwerk de maximale capaciteit bereikt. Dit geldt ook voor Purmerend. Deze beperking blijft in ieder geval van toepassing totdat het onderstation op bedrijventerrein Baanste Noord operationeel is. Dit is volgens de meest recente planning pas in het vierde kwartaal van 2025 het geval. Concreet betekent dit dat er een stagnatie in de uitgifte van bedrijfsgronden op Baanste Noord ontstaat in 2024 tot en met 2026. Voor 2023 staan er nog een aantal grondverkopen gepland waarvoor in 2022 nog vergunning is verkregen. Om voor bedrijven, woningbouw en maatschappelijke voorzieningen versneld tot een oplossing van het stroomprobleem te komen zijn de gemeenten Wormerland en Purmerend, als één van de tien clusters in Noord-Holland, een gezamenlijk project gestart. Hiervoor onderzoeken de gemeenten en Liander samen welke haalbare mogelijkheden er zijn om buiten het overbelaste stroomnet oplossingen te realiseren, zodat er toch stroom kan worden geleverd. Dit onderzoek wordt in het tweede kwartaal van 2023 afgerond.

Duurzaamheidscoach

Om de doelen voor meer duurzame en energieneutrale panden te realiseren hebben we ook in 2022 gebruik gemaakt van een duurzaamheidscoach. Deze begeleidt bedrijven die zich willen vestigen op bedrijventerrein Baanste Noord in het realiseren van een hogere GPR score. Met subsidie van de provincie Noord-Holland hebben we de duurzaamheidscoach ook in kunnen zetten voor bedrijven op de bestaande bedrijventerreinen. In 2022 is gestart om circa vijftien bestaande bedrijfspanden en bedrijfsprocessen verder te verduurzamen. In 2023 krijgt deze inzet een vervolg. Ook bekijken we in samenwerking met de TU Delft of in 2023 gestart kan worden met een platform om afvalstromen terug te dringen en het hergebruik van materialen te stimuleren. Dit geeft een grote bijdrage aan de korte keten.

Regionale samenwerking

Purmerend neemt deel aan tal van regionale (reguliere) overleggen in Zaanstreek-Waterland en de Metropoolregio Amsterdam. Deze overleggen hebben tot doel om specifieke beleidsonderwerpen en projecten op het gebied van economie en toerisme nader af te stemmen en hiervoor eventueel bij medeoverheden gezamenlijk te lobbyen. De onderlinge samenwerking is door onder meer de corona- en energiecrisis versterkt. In het afgelopen jaar is een programma voor watertoerisme opgesteld. Er zijn onderzoeken uitgevoerd naar de gezamenlijke toeristische promotie van Zaanstreek-Waterland. Er is ook gekeken naar de wijze waarop kan worden voldaan aan de vraag naar (nieuwe) vestigingslocaties voor bedrijven in onze regio (vraagruimte kantoren en bedrijventerreinen). Deze kwantitatieve raming van benodigde ruimte voor bedrijventerreinen en kantoren wordt nu vertaald in een bedrijvenstrategie voor de MRA. De bedrijvenstrategie vraagt

bestuurlijke keuzes ten aanzien van de vraag welke bedrijven een plek houden en krijgen in de MRA op basis van de beschikbaar te stellen ruimte voor werken in de metropool. Binnen de MRA is gewerkt aan een strategisch programma voor toerisme en de economische profielen voor alle deelregio's.

Afgelopen jaar was na Purmerend Werkt (2019) het de beurt aan de 1^e editie van Waterland Werkt. Ruim 80 bedrijven en instellingen uit verschillende sectoren presenteerden zich op bedrijventerrein De Koog. Vooral de zorg en techniekbranche waren ruim vertegenwoordigd. De techniekbranche kon zich goed profileren door nieuwe technologie, waaronder VR, te laten zien. Leerlingen vanuit het Voortgezet onderwijs uit de hele regio Waterland, ondernemers, baanveranderaars en werkzoekenden hebben Waterland Werkt bezocht. Vanuit de Stichting Purmerend 2000 plus heeft gemeente Purmerend een belangrijk aandeel in de organisatie en het aanjagen van dit belangrijke evenement op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt.

Bestuurlijke producten 2022

Bestuurlijk product	Jaartal	Kwartaal
Regionale detailhandelsvisie	2022	1e
Strategie evenementen	2022	4e
Toekomstige uitbreiding Baanste Noord als onderdeel van Visie op de Purmer	2022	2e
Visie op toeristische promotie/informatievoorziening Laag Holland (op basis van onderzoeksresultaten)	2022	2e
Visie binnenstad en uitvoeringsprogramma	2022	3e

Wat heeft het gekost

PGRog	Realisatie 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 bijgesteld	Realisatie 2022	Afwijking
Lasten	-1.390	-1.823	-1.951	-1.898	52
Baten	391	619	685	773	89
Saldo	-999	-1.204	-1.266	-1.125	141

Het programma Economie heeft per saldo een voordelige afwijking van € 141.000 Dit komt door € 52.000 lagere lasten en € 89.000 hogere baten. De belangrijkste verschillen worden hieronder toegelicht.

Afwijkingen beleidsveld Economie

BVog1 Economie	Lasten	Baten
Diverse		
Afwijkingen lager dan € 100.000.	52	89
Totaal	52	89